

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců Mgr. Aleše Roztočila a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobce: **P. F.**, zast. JUDr. Jiřím Horákem, advokátem, se sídlem Lešetín IV/708, Zlín, proti žalovanému: **Krajský úřad Zlínského kraje**, se sídlem třída Tomáše Bati 21, Zlín, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 31. 1. 2014, č. j. 22 A 9/2013 - 28,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku ve výši 4.114 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce žalobce JUDr. Jiřího Horáka.

Odůvodnění:

I.

Předcházející řízení a obsah kasační stížnosti

[1] Žalovaný rozhodnutím ze dne 3. 12. 2012, č. j. KUZZL-67749/2012, sp. zn. KUSP-67749/2012/DOP/Ti, zamítl jako opožděné odvolání žalobce proti rozhodnutí Městského úřadu Kroměříž (dále jen „správní orgán prvního stupně“) ze dne 31. 7. 2012, č. j. MeUKM/075898/2012/14, kterým byl žalobce uznán vinným ze spáchání přestupku podle ustanovení § 125c odst. 1 písm. k) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (dále jen „zákon o silničním provozu“). Žalobce se tohoto přestupku dopustil tím, že dne 26. 10. 2011 v 11:20 hodin v katastru obce Hulín na silnici R 55 ve směru jízdy na Otrokovice řídil motorové vozidlo značky BMW X5, r. z. X a při řízení vozidla nebyl připoután bezpečnostním pásem, čímž

porušil § 6 odst. 1 písm. a) zákona o silničním provozu. Správní orgán prvního stupně uložil žalobci za uvedený přestupek podle ustanovení § 125c odst. 4 písm. f) zákona o silničním provozu v návaznosti na § 11 odst. 1 písm. b) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích (dále jen „přestupkový zákon“), jako sankci pokutu ve výši 2.000 Kč a zavázal žalobce k náhradě nákladů řízení ve výši 1.000 Kč. Rozhodnutí správního orgánu prvního stupně bylo doručeno žalobci dne 13. 8. 2012 a v jeho rozdělovníku byl žalobce informován i o zaslání tohoto rozhodnutí svému zástupci JUDr. Pavlu Omelkovi, který ale již dříve dne 9. 5. 2012 zemřel. Odvolání podané dne 25. 10. 2012 novým zástupcem žalobce JUDr. Jiřím Horákem posoudil žalovaný jako opožděné. V odůvodnění žalovaný uvedl, že podle § 33b zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, plná moc JUDr. Pavla Omelky zanikla smrtí zmocněnce. Správní orgán prvního stupně tedy správně doručil předmětné rozhodnutí přímo žalobci a odvolací lhůta uběhla dne 28. 8. 2012. Zatímco informace o úmrtí JUDr. Pavla Olmelky byla veřejně dostupná, rozhodnutí České advokátní komory (dále jen „Komora“) ze dne 10. 5. 2012, čj. 02-4035/12, o určení jeho nástupce JUDr. Jiřího Horáka podle § 27 odst. 4 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o advokacii“), nebylo nikde zveřejněno a tuto informaci se správní orgán prvního stupně dozvěděl až dne 10. 10. 2012. Žalovaný dospěl k závěru, že rozhodnutí o určení nástupce JUDr. Pavla Olmelky nabylo účinnosti vůči správnímu orgánu prvního stupně až jeho doručením, jak bylo uvedeno i v samotném textu poučení. Žalobce se proto nedůvodně spoléhal na to, že správní orgán prvního stupně doručí své rozhodnutí JUDr. Jiřímu Horákovi, přestože o jeho ustanovení správní orgán nevěděl. Žalobce tak rezignoval na obranu svých práv a nechal nabýt rozhodnutí správního orgánu prvního stupně právní moci. Žalovaný dále nezjistil žádné skutečnosti, které by odůvodňovaly zahájení přezkumného řízení.

[2] Žalobce v žalobě podané dne 4. 2. 2013 u Krajského soudu v Brně brojil proti tomu, že žalovaný nerozhodl věcně o jeho odvolání. Jestliže správní orgán prvního stupně neměl informace o úmrtí žalobcova zástupce, měl postupovat v souladu se zákonem a doručit svoje rozhodnutí pouze zástupci; správní orgán prvního stupně oproti tomu chybně doručoval žalobci. Zástupci žalobce zaslal rozhodnutí pouze na vědomí a v rozporu s § 34 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, začal počítat odvolací lhůtu od doručení rozhodnutí žalobci. Správní orgán prvního stupně měl v případě přesvědčení, že nedošlo k zániku plné moci zástupce žalobce z důvodu jeho úmrtí, vzít v potaz výsledek poštovního doručování. Pokud by se zástupce nezdržoval v místě doručování, měl mu správní orgán prvního stupně stanovit v souladu s § 32 odst. 2 písm. d) správního řádu opatrovníka. Pokud by naopak zjistil smrt zástupce, měl respektovat ochranu účastníka řízení zastoupeného advokátem podle ustanovení § 27 odst. 4 zákona o advokacii. Dotazem u Komory měl zjistit určeného nástupce a s ním pak dále jednat a doručit mu rozhodnutí. Z obou variant vyplývala pro správní orgán zákonná povinnost aktivity k ustanovení opatrovníka, nebo ke zjištění existence nástupce vyškrtnutého advokáta dotazem u Komory. Žalobce proto legitimně očekával, že správní orgán prvního stupně vyvine aktivitu ke zjištění potřebného stavu a doručí rozhodnutí jeho zástupci, a to zejména za okolností, kdy mezi úmrtím a dobou vydání rozhodnutí uběhla dlouhá doba. Právní nástupnictví v obdobných věcech nevyžaduje žádné nové uzavírání smluv o právní službě, a proto zastoupení trvá do doby, dokud není správnímu orgánu ohlášeno ukončení zastoupení. Žalobce dále poukazoval na to, že žalovaný nekorektně spekoval o „procesním taktizování“ žalobce ve vztahu k zániku odpovědnosti za přestupek. Sám správní orgán prvního stupně ale učinil poslední úkon ve věci dne 2. 5. 2012 a rozhodnutí vydal dne 31. 7. 2012. Žalovaný proto nepřezkoumal věcně odvoláním

pokračování

napadené rozhodnutí, když nesprávně posoudil včasnost podaného odvolání. Žalobce proto navrhl krajskému soudu, aby rozhodnutí žalovaného zrušil, věc mu vrátil k dalšímu řízení a žalovanému uložil povinnost zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení.

[3] Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 31. 1. 2014, čj. 22 A 9/2013-28, rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 12. 2012, čj. KUZL-67749/2012, sp. zn. KUSP-67749/2012/DOP/Ti, zrušil, věc mu vrátil k dalšímu řízení a žalobci přiznal ve znění opravného usnesení ze dne 26. 2. 2014, č. j. 22 A 9/2013 - 36, náhradu nákladu řízení ve výši 15.342 Kč. Krajský soud vycházel ze skutečnosti, že zástupci JUDr. Pavlu Omelkovi udělil žalobce dne 2. 4. 2012 plnou moc k zastupování pro celé řízení. Po smrti JUDr. Pavla Omelky dne 9. 5. 2012 převzal zastoupení *ex officio* JUDr. Jiří Horák, jemuž bylo dne 11. 5. 2012 doručeno rozhodnutí Komory ze dne 10. 5. 2012, č. j. 02-4035/12, ve smyslu ustanovení § 27 odst. 4 zákona o advokacii. Krajský soud by považoval za spravedlivé, aby byl žalobce upozorněn na tuto změnu, ale podle citovaného rozhodnutí Komory nebyli známi žádní klienti JUDr. Pavla Omelky, které by bylo možné přímo vyrozumět. Správní orgán prvního stupně pak při neúspěšném doručování svého rozhodnutí zemřelému zástupci JUDr. Pavlu Omelkovi neučinil žádné další šetření a doručil rozhodnutí přímo žalobci. Krajský soud tento postup shledal za chybný, protože oba správní orgány nevyvinuly žádnou iniciativu pro zjištění úmrtí zástupce JUDr. Pavla Omelky a nevyvodily z tohoto stavu právní důsledky. Správní orgán prvního stupně a posléze žalovaný se proto měli obrátit s dotazem na Komoru, popřípadě na žalobce. Novému zástupci JUDr. Jiřímu Horákovi pak nešlo vytknout nečinnost, protože o existenci žalobce nevěděl, a zároveň nemohl uzavřít se žalobcem dohodu podle ustanovení § 27 odst. 2 zákona o advokacii. Pokud by správní orgán prvního stupně postupoval v souladu se zákonem, včasně by se zjistilo, že byl určen nový zástupce, a správní orgán prvního stupně by měl s ním povinnost jednat a doručit mu rozhodnutí. Správní orgán prvního stupně zůstal ale v tomto směru nečinný a tato situace nemůže být přičítána k tíži žalobci nebo nově určenému právnímu zástupci. Napadené rozhodnutí proto trpělo vadou řízení spočívající v podstatném porušení ustanovení o řízení před správním orgánem, které mohlo mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, a proto krajský soud podle ustanovení § 76 odst. 1 písm. c) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), ve znění pozdějších předpisů, rozhodnutí žalovaného zrušil, věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení a zavázal ho svým právním názorem.

[4] Žalovaný (dále též „stěžovatel“) brojí proti nadepsanému rozsudku kasační stížností podanou u zdejšího dne 11. 3. 2014, protože nesouhlasí se závěrem, že by bylo povinností správního orgánu prvního stupně si aktivně zjišťovat, kdo byl ustanoven zástupcem zemřelého advokáta. Žalovaný poukazuje na praxi soudů v obdobných případech, kdy soudy nezjišťují, zda byl advokátovi vyškrtnutému z Komory ustanoven nástupce. O tak závažných skutečnostech musejí informovat soud strany samy a krajský soud vystavěl svůj závěr převážně na skutečnostech, které nemají oporu ve spisovém materiálu. Žalobce a nový zástupce předně nikdy netvrdili, že by o sobě nevěděli. Pokud nebyli Komoře ke dni 10. 5. 2012 známi žádní klienti JUDr. Pavla Omelky, neznamená to, že tito klienti nebyli známi novému zástupci JUDr. Jiřímu Horákovi. Žalobce pouze „legitimně očekával“, že bude rozhodnutí doručeno i nástupci zemřelého zástupce, z čehož stěžovatel dovozuje, že žalobce věděl o smrti JUDr. Pavla Omelky, a přesto správní orgán prvního stupně neinformoval. Žalobce nebyl v postavení obviněného povinen procesní součinností, ale pro neinformování správního orgánu prvního stupně o úmrtí jeho zástupce a o změně v zastoupení se nemůže dovolávat toho, aby správní orgán prvního stupně doručoval

novému zástupci a toto doručení mělo právní účinky. Krajský soud pominul argument stěžovatele, že rozhodnutí o ustanovení nástupce podle ustanovení § 27 odst. 4 zákona o advokacii musí být doručeno nejprve každé třetí straně, aby bylo vůči ní účinné, jak vyplývá i z poučení rozhodnutí Komory ze dne 10. 5. 2012, č. j. 02-4035/12. Rozhodnutí proto zavazuje každého až v okamžiku, kdy mu je doručeno. Není proto namístě vytýkat správnímu orgánu prvního stupně nečinnost v situaci, kdy evidentně o sobě navzájem věděli. Stěžovatel dále namítá, že žalobci byla přiznána náhrada nákladů řízení v dvojnásobné výši oproti tomu, co požadoval. V replice ze dne 30. 4. 2013 žalobce požadoval náhradu nákladů řízení v částce 7.719 Kč, zatímco krajský soud přiznal náhradu ve výši 15.432 Kč. Stěžovatel z výše uvedených důvodů navrhuje zdejšímu soudu, aby rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 31. 1. 2014, č. j. 22 A 9/2013 - 28, zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

[5] Žalobce ve vyjádření ze dne 2. 6. 2014 ke kasační stížnosti uvedl, že určující je skutečnost, že správní orgán prvního stupně měl znát (§ 2 odst. 1 správního řádu) právní úpravu, jak postupovat při doručování v souladu se správním řádem a s § 27 odst. 4 zákona o advokacii. Stěžovatel se svými konstrukcemi snaží přenášet odpovědnost za vlastní pochybení na žalobce, což není přípustné. Žalobce pak dále uvádí, že přiznání náhrady nákladů řízení je zákonnou povinností soudu, o jejíž výši rozhodují i bez návrhu za splnění podmínek § 60 s. ř. s. Žalobce proto navrhl, aby zdejší soud kasační stížnost zamítl a žalobci přiznal náhradu nákladů řízení.

II. Posouzení kasační stížnosti

[6] Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozsudku (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána osobou oprávněnou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.), a stěžovatele zastupuje zaměstnanec s vysokoškolským právnickým vzděláním (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[7] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil v kasační stížnosti a jejím doplnění. Neshledal přitom vady podle ustanovení § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti. Stěžovatel podal kasační stížnost z důvodů podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a písm. d) s. ř. s.

[8] Ze správních spisů zjistil zdejší následující podstatné skutečnosti:

[9] Plnou mocí ze dne 2. 4. 2012 zmocnil žalobce advokáta JUDr. Pavla Omelku k zastupování v řízení o přestupku vedenému u správního orgánu prvního stupně pod sp. zn. MeUKM/07898/2011.

[10] Rozhodnutím Komory ze dne 10. 5. 2012, č. j. 02-4035/12, byl určen JUDr. Jiří Horák nástupcem JUDr. Pavla Omelky, který zemřel dne 9. 5. 2012. V rozhodnutí bylo uvedeno, že JUDr. Pavel Omelka byl s účinností od 9. 5. 2012 vyškrtnut ze seznamu advokátů Komory. Rozhodnutí bylo podle rozdělovníku zasláno toliko JUDr. Jiřímu

pokračování

Horákovi a odboru matriky, protože Komoře nebyli známi žádní klienti vyškrtnutého advokáta, které by bylo možné přímo vyrozumět o tomto rozhodnutí.

[11] Rozhodnutí správního orgánu prvního stupně ze dne 31. 7. 2012, č. j. MeUKM/075898/2012/14, bylo zasláno žalobci. V rozdělovníku rozhodnutí bylo uvedeno, že bylo zasíláno i zástupci žalobce JUDr. Pavlu Omelkovi. Podle doručenky žalobce předmětné rozhodnutí převzal dne 13. 8. 2012 a právní moc rozhodnutí byla vyznačena ke dni 29. 8. 2012. Rozhodnutí zaslal správní orgán prvního stupně rovněž dne 1. 8. 2012 zástupci JUDr. Pavlu Omelkovi, úložní lhůta skončila dne 13. 8. 2012 a dne 14. 8. 2012 se zásilka vrátila s tím, že adresát si ji nevyzvedl ve stanovené lhůtě. Opětovně zasláná zásilka odeslaná dne 20. 8. 2012 se správnímu orgánu prvního stupně vrátila dne 21. 8. 2012 s tím, že adresát zemřel.

[12] Přípisem ze dne 10. 10. 2012, doručeným dne 11. 10. 2012, požádal JUDr. Jiří Horák jako zástupce žalobce na základě rozhodnutí Komory ze dne 10. 5. 2012 správní orgán prvního stupně o doručení rozhodnutí ze dne 31. 7. 2012, č. j. MeUKM/075898/2012/14. Příloha přípisu obsahovala rozhodnutí předsedy Komory ze dne 10. 5. 2012, č. j. 02-4035/12. Vyžádané rozhodnutí správního orgánu prvního stupně bylo doručeno JUDr. Horákovi dne 12. 10. 2012.

[13] Podáním ze dne 24. 10. 2012, odeslaným dne 25. 10. 2012, podal žalobce prostřednictvím svého zástupce JUDr. Jiřího Horáka odvolání proti rozhodnutí správního orgánu prvního stupně ze dne 31. 7. 2012, č. j. MeUKM/075898/2012/14.

[14] Kasační stížnost není důvodná.

[15] Stěžovatel předně ve své kasační stížnosti namítá nepřezkoumatelnost [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.] rozsudku krajského soudu. Touto námitkou se zdejší soud zabýval nejprve. Jestliže je napadené rozhodnutí přezkoumatelné, přichází totiž teprve zpravidla v úvahu se zabývat i dalšími stížnostními námitkami (viz například rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 3. 2005, č. j. 3 As 6/2004 - 105, č. 617/2005 Sb. NSS, tento a všechny další citované rozsudky zdejšího soudu jsou dostupné na www.nssoud.cz). Zhodnocením napadeného rozsudku dospěl zdejší soud k závěru, že krajský soud se dostatečně vypořádal s jednotlivými žalobními námitkami, z rozsudku je patrný jeho myšlenkový postup a výsledek rozhodnutí je dostatečně odůvodněn. Stěžovatel naproti tomu neuvádí v kasační stížnosti konkrétní důvody, pro které shledává napadený rozsudek nepřezkoumatelným. Nejvyšší správní soud proto neshledal tuto námitku důvodnou.

[16] Nejvyšší správní soud se dále zabýval tvrzenou nezákonností [§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.] napadeného rozsudku. Stěžovatel předně brojí proti názoru krajského soudu, že je povinností správních orgánů aktivně zjišťovat, kdo byl ustanoven nástupcem zemřelého zmocněnce - advokáta a s tím z úřední povinnosti jednat jako se zástupcem účastníka.

[17] Základní úvaha pro nyní posuzovaný případ spočívá ve vyjasnění povinností správního orgánu za situace, kdy je vyškrtnut zemřelý advokát ze seznamu advokátů a současně je na jeho místo určen nástupce vydáním rozhodnutí o nástupnictví předsedou Komory podle ustanovení § 27 odst. 4 zákona o advokacii (dále též „rozhodnutí o

nástupnictví“). Samotný správní řád obsahuje poměrně strohou právní úpravu zastoupení, která takový případ neupravuje. Výchozí právní úpravou je proto samotný zákon o advokacii a zvažít je třeba i judikaturu správních soudů.

[18] Podle § 27 odst. 4 zákona o advokacii „[p]okud byl advokát, který vykonával advokacii samostatně, vyškrtnut ze seznamu advokátů, určí Komora jiného advokáta jeho nástupcem, popřípadě učiní jiná vhodná opatření k ochraně práv a právem chráněných zájmů klientů vyškrtnutého advokáta; určený nástupce bezodkladně písemně vyrozumí tyto klienty o přijatých opatřeních. Pokud je to vzhledem k okolnostem případu třeba, může Komora určit nástupcem vyškrtnutého advokáta i více advokátů. Ustanovení odstavců 2 a 3, upravující přechod práv a povinností mezi zastoupeným advokátem a jeho zástupcem, platí pro přechod práv a povinností mezi advokátem vyškrtnutým ze seznamu advokátů a jeho nástupcem obdobně“.

[19] Podle § 27 odst. 2 zákona o advokacii „[n]edohodne-li se zástupce advokáta, určený Komorou podle odstavce 1 věty druhé, s klientem do jednoho měsíce ode dne, kdy byl klient o určení zástupce vyrozuměn, jinak nebo neučiní-li klient v této lhůtě jiné opatření, přecházejí na zástupce ve vztahu ke klientovi práva a povinnosti zastupovaného advokáta, vyplývající ze smlouvy o poskytování právních služeb, včetně práv a povinností vyplývajících ze zastupování klienta v řízení před soudy nebo jinými orgány a práv a povinností obhájce v trestním řízení. To platí i v případě, kdy byl vztah mezi klientem a advokátem založen určením podle § 18 odst. 2 nebo ustanovením podle zvláštních právních předpisů. Komora tento přechod práv a povinností na žádost zástupce osvědčí. Ustanovení § 19 a 20 se použijí pro zástupce advokáta určeného Komorou podle odstavce 1 věty druhé obdobně“ (zvýraznil zdejší soud). Ustanovení § 27 odst. 3 zákona o advokacii naopak negativně vymezuje práva a povinnosti, které součástí přechodu nejsou.

[20] Nejvyšší správní soud při posuzování případu vycházel i z aplikační praxe soudů, které se v případě vyškrtnutí advokáta ze seznamu advokátů aktivně dotazují České advokátní komory. V případě smrti advokáta je proto kladen zvýšený důraz na posouzení účinnosti doručení písemnosti, popřípadě fikce doručení, pokud byla písemnost doručována advokátovi v době, kdy pro zhoršený zdravotní stav před smrtí již nemusel být způsobilý k jejímu převzetí (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 12. 2009, č. j. 9 As 59/2009 - 89). Písemnosti zaslané zemřelým advokátům nejsou řádně doručené, a proto je potřeba je pro jejich řádné doručení zaslat Komorou určeným nástupcům (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 11. 2013, č. j. 2 Afs 79/2013 - 19). A pokud nově určený nástupce nevyrozumí soud, že se s klientem dohodl jinak, přechází na něj práva a povinnosti původního zástupce týkající se zastupování klienta v řízení před soudem (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 6. 2007, č. j. 4 Ads 8/2006 - 55).

[21] Jak bylo výše uvedeno, správní řád obsahuje poměrně strohou právní úpravu, která neřeší výslovně zánik zastoupení. Nejvyšší správní soud tuto skutečnost reflektoval v rozsudku ze dne 22. 2. 2012, č. j. 8 As 94/2011 - 80, podle kterého otázky týkající se zániku zastoupení ve správním řádu neupravené se posuzují analogicky podle příslušných ustanovení zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen „o. s. ř.“), ve znění pozdějších předpisů. Z tohoto důvodu je třeba vztáhnout uvedené závěry judikatury správních soudů (týkající se ovšem řízení podle s. ř. s.) i na správní řízení. Krajský soud proto dospěl v souladu s uvedenou judikaturou ke správnému závěru, že je úkolem správního orgánu v případě úmrtí zástupce účastníka řízení zjistit dotazem na Komoru,

pokračování

kdo byl určen nástupcem zemřelého advokáta. Naproti tomu stěžovatel ničím nepodložil svoje povšechné tvrzení, že soudy nevyvíjí běžně aktivitu ke zjištění určeného nástupce, a výše citovaná judikatura tento názor vyvrací. Nejvyšší správní soud proto neuznal kasací námitku, že správní orgány nemají povinnost vyvíjet aktivitu ke zjištění zemřelého advokáta, za důvodnou.

[22] Stěžovatel dále napadá skutečnost, že krajský soud vycházel z nijak nedoložené domněnky, že žalobce se svým novým zástupcem (JUDr. Horákem) o sobě navzájem nevěděli. V této otázce se zdejší soud se stěžovatelem ztotožňuje. Ze správního spisu, respektive ani ze spisu krajského soudu, totiž nelze učinit skutkový závěr o otázkách, kdy se dozvěděl žalobce o smrti svého zástupce JUDr. Pavla Omelky, k jakému datu bylo žalobci doručeno rozhodnutí Komory ze dne 10. 5. 2012, č. j. 02-4035/12, jakou aktivitu vyvíjel JUDr. Jiří Horák ke kontaktování žalobce po svém určení za nástupce JUDr. Pavla Omelky a proč bylo citované rozhodnutí o nástupnictví doručeno správnímu orgánu prvního stupně až ke dni 11. 10. 2012. O uvedených skutečnostech neexistují ve správních spisech žádné doklady a tvrzení žalobce, které převzal krajský soud, v tomto ohledu nelze ani vyvrátit, ani potvrdit. Avšak zodpovězení těchto otázek nemá vliv na právní posouzení případu. Správní orgán prvního stupně měl v návaznosti na zjištění o úmrtí JUDr. Omelky povinnost dotázat se Komory na ustanoveného nástupce, jak bylo výše uvedeno, a přesto tak neučinil. V posuzovaném případě je nepřipadné proto i posouzení otázky účinků rozhodnutí Komory ze dne 10. 5. 2012, č. j. 02-4035/12, vůči správnímu orgánu prvního stupně, protože správní orgán prvního stupně se měl o tomto rozhodnutí dozvědět z vlastní iniciativy. Pokud se v tomto rozhodnutí uvádí, že „rozhodnutí je vykonatelné dnem doručení“, je tím bezpochyby míněno doručení jeho adresátovi, tj. JUDr. Horákovi.

[23] Uvedenému závěru odpovídá i povaha institutu nástupnictví v § 27 zákona o advokacii, který „[...] upravuje povinnosti advokátů a povinnosti Komory v případech, kdy advokátovi brání jakákoliv překážka ve výkonu advokacie nebo byl advokát vyškrtnut ze seznamu advokátů nebo zemřel. Nutnost této úpravy je dána zájmem klientů na tom, aby jejich právní věci (soudní spory, smluvní ujednání apod.) byly vždy náležitě obstarány, resp. aby jim v případech, kdy advokát nemůže vykonávat právní služby, nevznikla na jejich právech újma“ (Svejkovský, J., Vychopeň, M., Krym, L., Pejchal, A. a kol. *Zákon o advokacii*. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 215). V případě vyškrtnutí zemřelého advokáta ze seznamu advokátů je pochopitelné, že Komora nebude mít v momentě vydání rozhodnutí o nástupnictví přehled o všech dotčených klientech zemřelého advokáta. Nově určenému nástupci pak sice přísluší povinnost bezodkladně informovat o nástupnictví všechny tyto klienty i soudní a správní orgány, u nichž jsou vedena řízení, v nichž ustanovený zástupce klienty svého zemřelého kolegy nadále zastupuje. Přes veškerou snahu ovšem mohou vyvstat obtíže způsobené například množstvím a složitostí převzatých případů nebo špatnou kvalitou evidence jednotlivých klientů zemřelého advokáta. Jestliže by povinnost okamžitě dohledat veškeré klienty a sdělit nástupnictví ve všech relevantních řízeních spočívala bez součinnosti orgánů veřejné moci vedoucích řízení výhradně na určeném nástupci, mnoho klientů zemřelého advokáta by mohlo být bez svého zavinění, resp. i bez zavinění advokáta – nástupce, poškozeno na svých právech. Účelné ochrany práv a oprávněných zájmů účastníků řízení proto v souladu s čl. 37 odst. 2 Listiny základních práv a svobod odpovídá aktivita orgánů veřejné moci při zjišťování nástupců určených Komorou podle ustanovení § 27 odst. 4 zákona o advokacii. Ve správním řízení není takový dotaz pro správní orgány nadměrnou zátěží, která by znemožňovala důsledné

hájení veřejného zájmu (§ 2 odst. 4 správního řádu); naopak je projevem principu fungování veřejné správy jako vstřícné služby veřejnosti (§ 4 odst. 1 a § 6 odst. 2 věta první správního řádu) a uplatněním obecné zásady, která vyžaduje, aby správní orgán účastníkům umožnil uplatňovat jejich práva (§ 4 odst. 4 správního řádu).

[24] Stěžovatel závěrem kasační stížnosti napadá skutečnost, že krajský soud přiznal žalobci vyšší náhradu nákladů řízení, než žalobce požadoval. Ani tuto námitku neshledal zdejší soud důvodnou. Právo na náhradu nákladů řízení vzniká úspěšné straně přímo ze zákona (§ 60 odst. 1 s. ř. s.), a tak „[o] nákladech řízení rozhoduje soud z úřední povinnosti, a to i v případě, že se žádný z účastníků řízení náhrady nákladů řízení nedomáhal“ (Potěšil, L., Šimíček, V. a kol. *Soudní řád správní. Komentář*. Praha: Leges, 2014. s. 524.). Krajský soud proto postupoval správně, pokud náklady řízení vypočítal na základě rozhodných skutečností pro kalkulaci nákladů [úkonová sazba dle § 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátní tarif], navzdory tomu, že zástupce žalobce při vyčíslení nákladů nesprávně použil úkonovou sazbu dle § 9 odst. 2 ve spojení s § 7 vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátní tarif. Pouze v případě, že by se úspěšná strana náhrady nákladů nebo jejich části výslovně vzdala nebo za zvláštní situace (§ 60 odst. 7 s. ř. s.), by nebyl soud povinen náhradu nákladů přiznat.

III.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

[25] Nejvyšší správní soud na základě výše uvedených úvah dospěl k závěru, že rozhodnutí krajského soudu je úplné, řádně odůvodněné a věcně správné. Kasační stížnost proto není důvodná a jako takovou ji zdejší soud zamítl (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

[26] O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovateli nevzniklo právo na náhradu nákladů řízení, protože zdejší soud rozhodl v jeho neprospěch. Úspěšnému žalobci naopak vzniklo právo na náhradu nákladů řízení složených z mimosmluvní odměny za jeden úkon právní služby (§ 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (dále jen „advokátní tarif“), ve znění pozdějších předpisů] ve výši 3.100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bod 5 advokátního tarifu] a z náhrady hotových výdajů ve výši 300 Kč [§ 13 odst. 3 advokátního tarifu]. Protože zástupce žalobce je plátcem DPH, zvyšuje se odměna a náhrada hotových výdajů podle § 57 odst. 2 s. ř. s. o příslušnou sazbu daně z přidané hodnoty (21%, tj. celkem 714 Kč). Celkem má tedy žalobce právo na náhradu nákladů ve výši 4.114 Kč. Tuto částku zaplatí žalovaný žalobci k rukám jeho zástupce do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 8. srpna 2014

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu

pokračování

4 As 51/2014 - 55